

การพัฒนาบัญชีประชาชาติ ด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย ระยะที่ 1 (ปี 2555)

Thailand Tourism Satellite Account : Phase I (2012)



กรมการท่องเที่ยว



กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

โครงการพัฒนาบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย ระยะที่ 1 (Thailand Tourism Satellite Account : Phase I)

การท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก เนื่องจากการท่องเที่ยวมีความเกี่ยวข้องกับภาคการผลิตสินค้าและบริการมากมายหลายสาขา ในทุกระดับของการผลิต และก่อให้เกิดการจ้างงานเป็นจำนวนมาก ซึ่งบทบาทและความสำคัญของภาคการท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจนั้นวันจะมีมากยิ่งขึ้นทุกปี สังเกตได้จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยในปี ค.ศ. 2012 มีจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศรวมทุกประเทศทั่วโลกมากถึง 1,035 ล้านคน (ผลรวมของจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแต่ละประเทศทั่วโลกรวมกัน) สำหรับประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นจำนวน 22.35 ล้านคน ก่อให้เกิดรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศคิดเป็นมูลค่า 983,928 ล้านบาท

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้องค์การสหประชาชาติ องค์กรการท่องเที่ยวโลก (United Nation World Tourism Organization : UNWTO) และรัฐบาลของหลายประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่พึ่งพารายได้จากการท่องเที่ยวเป็นหลักรวมทั้งประเทศไทย ต่างเห็นถึงความสำคัญในการวัดผลทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยว หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือมีความพยายามที่จะทำการวัดมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product, GDP) ที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความชัดเจน ซึ่งวิธีการและเครื่องมือที่ได้รับการพัฒนาเพื่อการนี้โดยเฉพาะ ก็คือ ระบบบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว (Tourism Satellite Account : TSA) โดยเป็นการบูรณาการข้อมูลทางการเงิน (Monetary Data) และข้อมูลที่ไม่ใช่การเงิน (Non-Monetary Data) ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งหมดเข้ามาไว้ในระบบบัญชีที่มีความสอดคล้องกับระบบบัญชีประชาชาติ (System of National Account) ทำให้เกิดมาตรฐานของข้อมูลด้านการท่องเที่ยวที่มีความชัดเจน ครบคลุม และถูกต้องมากยิ่งขึ้น และสามารถนำไปเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมอื่นๆ ในระบบเศรษฐกิจ หรือเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างประเทศได้ นอกจากนี้ ยังสามารถใช้วัดมูลค่าและความสำคัญของการท่องเที่ยวที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ รวมทั้งนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการคาดคะเนผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของรายได้จากการท่องเที่ยวที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวของประเทศ

Tourism Satellite Account (TSA) หรือ ระบบบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วยตารางมาตรฐานรวม 10 ตาราง ที่แสดงข้อมูลใน 3 ส่วนหลัก ได้แก่ ข้อมูลด้านการใช้จ่าย (อุปสงค์) ข้อมูลด้านการผลิต (อุปทาน) และข้อมูลด้านอื่นๆ (ตามกรอบแนวคิดการจัดทำบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวที่จัดทำโดยองค์การสหประชาชาติ หรือ Recommended Methodological Framework : RMF 2008) ดังนี้ คือ

1. ข้อมูลด้านอุปสงค์ ได้แก่ ข้อมูลการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวและ นักทัศนจร ทั้งของคนไทยและชาวต่างประเทศ (ตารางที่ 1 ถึง 4) รวมทั้งข้อมูลการใช้จ่ายของภาครัฐ เพื่อการท่องเที่ยว (ตารางที่ 9) และข้อมูลการลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวของทั้งภาครัฐและเอกชน (ตารางที่ 8)

2. ข้อมูลด้านอุปทาน ได้แก่ ข้อมูลด้านการผลิตของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและ ภาพรวมของระบบเศรษฐกิจ (ตารางที่ 5 และ 6) และข้อมูลการจ้างงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (ตารางที่ 7)

3. ข้อมูลด้านอื่นๆ ได้แก่ ข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินในภาคการท่องเที่ยว ได้แก่ จำนวน นักท่องเที่ยว จำนวนวันพักเฉลี่ย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน จำนวนสถานประกอบการและความสามารถในการให้บริการ เป็นต้น (ตารางที่ 10)

สำหรับตัวชี้วัดความสำคัญของการท่องเที่ยวที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ ประกอบไปด้วย

1) Tourism Direct Gross Domestic Product (TDGDP) คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ทางตรงจากการท่องเที่ยว

2) Tourism Direct Gross Value Added (TDGVA) คือ มูลค่าเพิ่มทางตรงจากการท่องเที่ยว

3) Gross Value Added of the Tourism Industries (GVATI) คือ มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

โครงการพัฒนาบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย ระยะที่ 1 ได้กำหนดให้จัดทำ 7 ตารางหลัก โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานต่างๆ และสำรวจเพิ่มเติมในบางส่วน เพื่อเพิ่มรายละเอียด ในการจัดทำบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวและจะมีการพัฒนาให้สมบูรณ์ในระยะต่อไป ซึ่งตารางหลัก ทั้ง 7 ตาราง ได้แก่

Table 1 Inbound tourism expenditure by products and classes of visitors

ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศของผู้เยี่ยมเยือนที่มีถิ่นพำนักอาศัยในประเทศ จำแนก ตามผลิตภัณฑ์และประเภทของผู้เยี่ยมเยือน

Table 2 Domestic tourism expenditure by products and classes of visitors

ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศของผู้เยี่ยมเยือนที่มีถิ่นพำนักอาศัยในประเทศ จำแนกตาม ผลิตภัณฑ์และประเภทของผู้เยี่ยมเยือน

Table 3 Outbound tourism consumption by products and classes of visitors

ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวภายนอกประเทศของผู้เยี่ยมเยือนที่มีถิ่นพำนักอาศัยในประเทศ จำแนก ตามผลิตภัณฑ์และประเภทของผู้เยี่ยมเยือน

Table 4 Internal tourism consumption by products

ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศทั้งหมด จำแนกตามผลิตภัณฑ์และรูปแบบของการท่องเที่ยว

Table 5 Production accounts of tourism industries and other industries (at basic prices)

บัญชีการผลิตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมอื่น ๆ

Table 6 Total domestic supply and internal tourism consumption (at purchasers' prices)

อุปทานภายในประเทศทั้งหมดและค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศ

Table 10 Non monetary indicators

ตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ทางการเงิน เช่น จำนวนผู้เยี่ยมเยือน และ จำนวนคืนพัก เป็นต้น

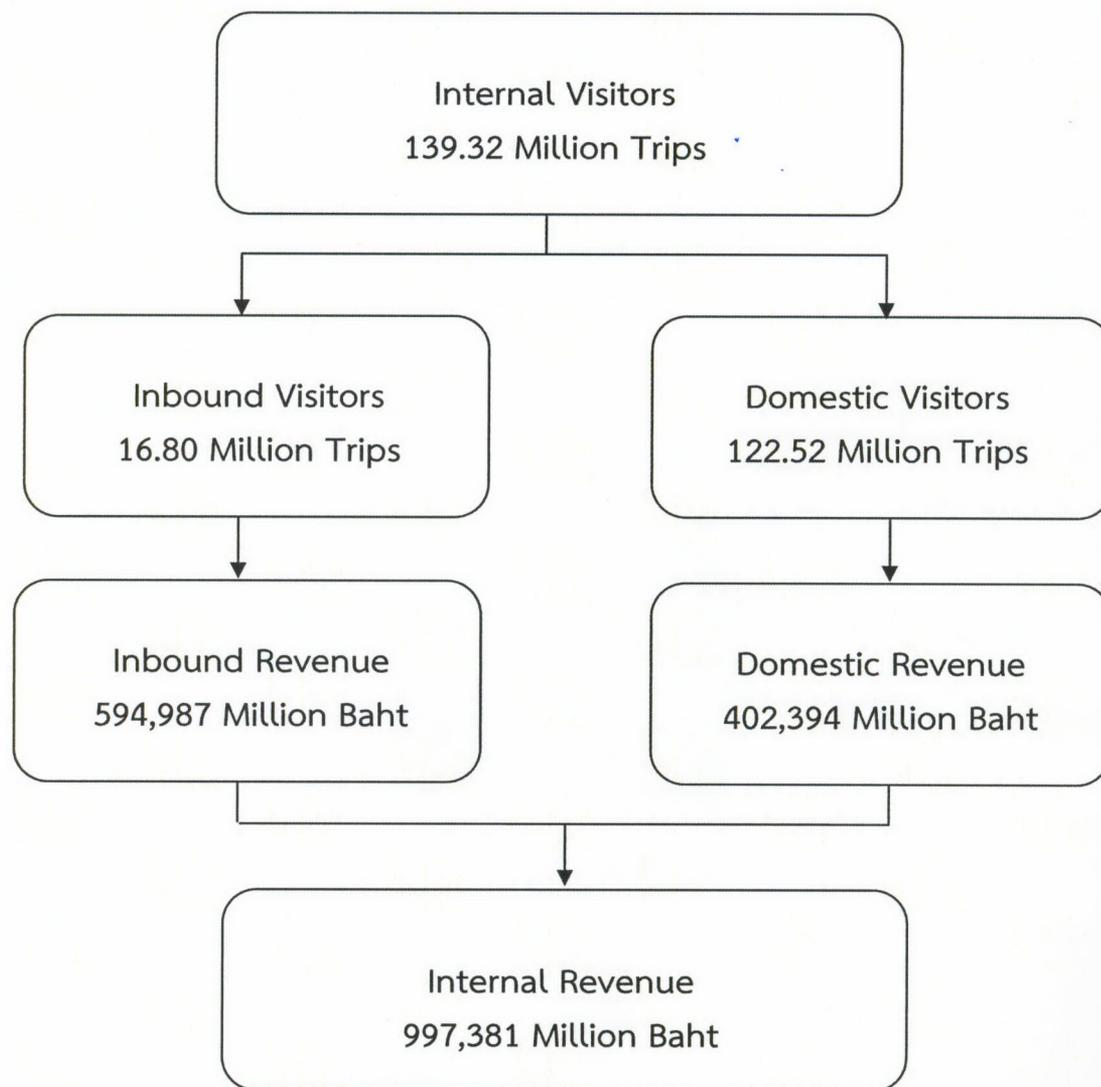
จากผลการศึกษา พบว่า ตัวชี้วัดความสำคัญของการท่องเที่ยวที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ ในปี พ.ศ. 2553 (กรณี : **คำนวณจากตัวเลขในตารางบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว**) ซึ่งสามารถแสดงผลได้ ดังนี้คือ

- Tourism direct gross domestic product (TD-GDP)
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศทางตรงจากการท่องเที่ยวเท่ากับ 431,315 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 4.02 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)
- Tourism direct gross value added (TD-GVA)
มูลค่าเพิ่มทางตรงจากการท่องเที่ยวเท่ากับ 342,002 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 3.19 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)
- Gross value added of tourism industries (GVATI)
มูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเท่ากับ 834,376 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 7.77 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)

นอกจากนี้เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว ทางคณะผู้วิจัยจึงได้ทำการประมาณการมูลค่าของผลกระทบทางเศรษฐกิจโดยอาศัยข้อมูลในตารางที่ 1 ถึง ตารางที่ 6 ของระบบบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวร่วมกับตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต พบว่า รายได้จากการท่องเที่ยวภายในประเทศของผู้เยี่ยมเยือนทุกประเภทในปี พ.ศ. 2553 มีมูลค่ารวม 997,381 ล้านบาท ทำให้เกิดผลกระทบที่มีต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมดังนี้ คือ ก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศทั้งหมดจากการท่องเที่ยว (T-GDP) คิดเป็นมูลค่า 796,804 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 7.42 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) โดยแบ่งเป็นผลกระทบที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศทางตรงจากการท่องเที่ยว (TD-GDP) คิดเป็นมูลค่า 429,759 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 4.00 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) กรณี : **คำนวณจากผลกระทบทางเศรษฐกิจ โดยใช้ Multiplier Effects ที่ได้จากรายปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input-Output Table) และผลกระทบที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศทางอ้อมจากการท่องเที่ยว (TI-GDP) คิดเป็นมูลค่า 367,045 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 3.42 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) และก่อให้เกิดการผลิตสินค้าและบริการภายในประเทศคิดเป็นมูลค่า 1,843,625 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 6.75 ของมูลค่าสินค้าและบริการที่ผลิตได้ภายในประเทศทั้งหมด** นอกจากนั้น ยังก่อให้เกิดความต้องการแรงงานในระบบเศรษฐกิจโดยรวม (จำนวนแรงงานเทียบเท่าจำนวนแรงงานที่ทำงานแบบเต็มเวลา) ทั้งในส่วนของผู้ประกอบการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมอื่นๆ เป็นจำนวน 4,373,869 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 11.50 ของแรงงานทั้งหมดภายในประเทศ

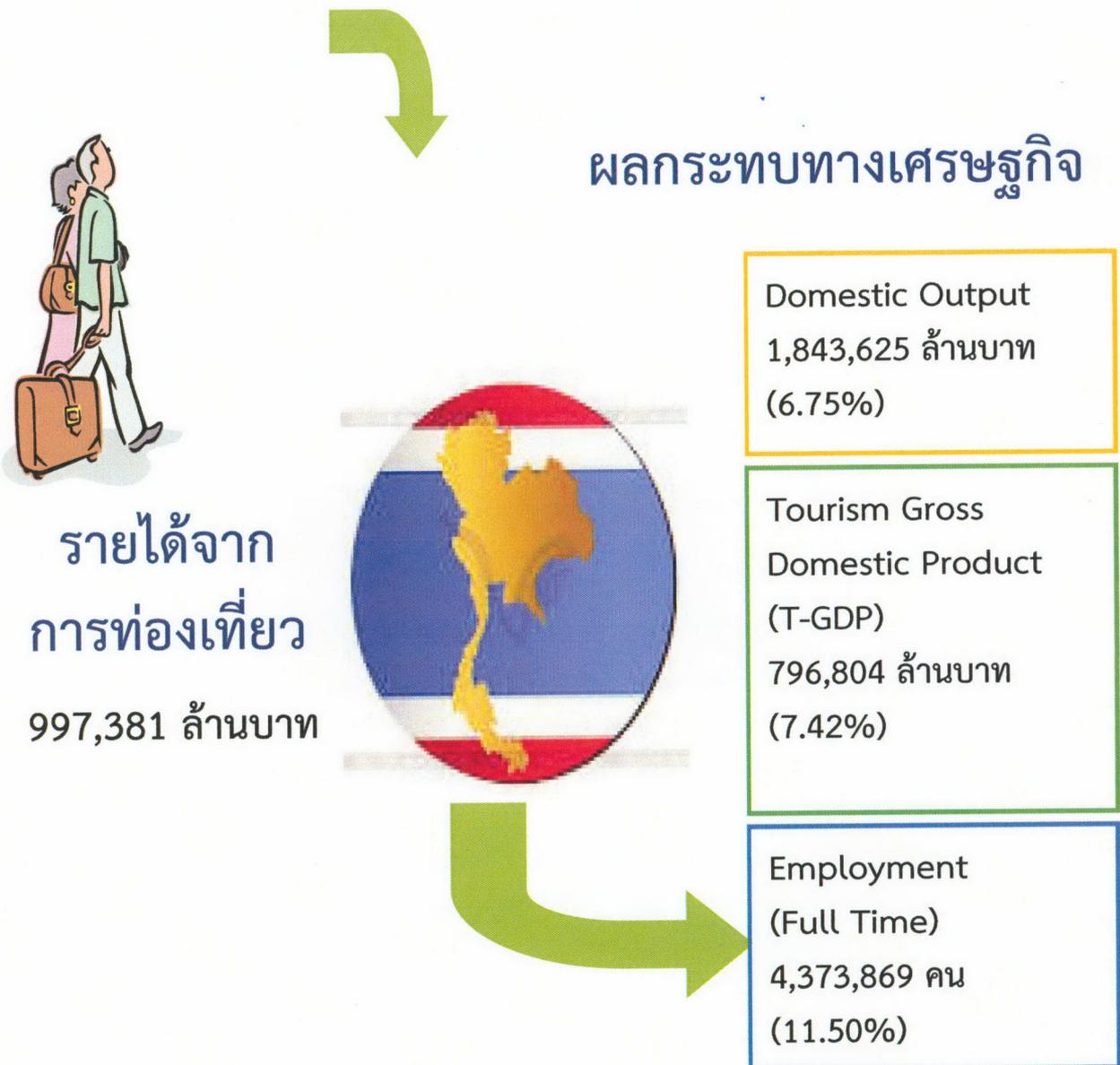
หมายเหตุ : เนื่องจากผลการคำนวณผลกระทบที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศทางตรงจากการท่องเที่ยว (TD-GDP) มี 2 วิธี ซึ่งมีค่าไม่แตกต่างกันมาก ทั้งกรณี : **คำนวณจากตัวเลขในตารางบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว** ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 4.02 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และกรณี : **คำนวณจากผลกระทบทางเศรษฐกิจ โดยใช้ Multiplier Effects ที่ได้จากรายปัจจัยการผลิตและผลผลิต** ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 4.00 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ดังนั้น กรมการท่องเที่ยว จึงขอแนะนำให้ใช้ตัวเลขร้อยละเพียงทศนิยมเดียว

ภาพที่ 1 จำนวนและมูลค่าการใช้จ่ายของผู้เยี่ยมเยือน จำแนกตามประเภทของผู้เยี่ยมเยือน
ปี พ.ศ. 2553



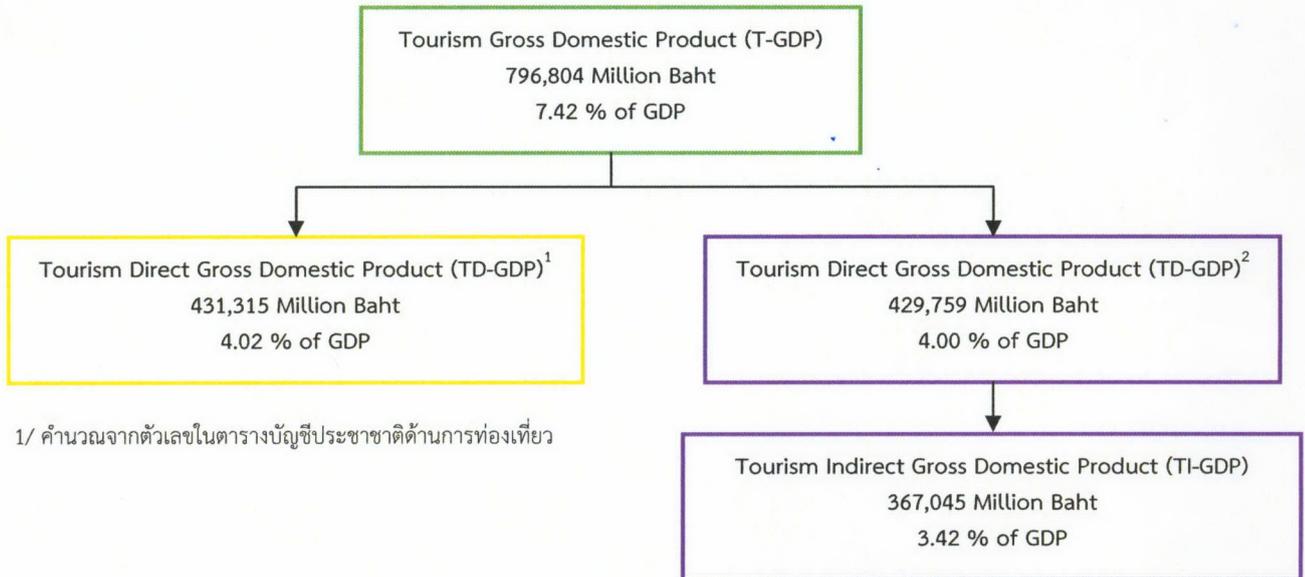
หมายเหตุ : ข้อมูลเบื้องต้น เนื่องจากโครงการพัฒนาบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว เป็นโครงการระยะที่ 1
ที่มา : กรมการท่องเที่ยว, กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ภาพที่ 2 ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากค่าใช้จ่ายของผู้เยี่ยมเยือน ปี พ.ศ. 2553



หมายเหตุ : ข้อมูลเบื้องต้น เนื่องจากโครงการพัฒนาบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว เป็นโครงการระยะที่ 1
ที่มา : กรมการท่องเที่ยว, กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ภาพที่ 3 ตัวชี้วัดความสำคัญของการท่องเที่ยวที่มีต่อระบบเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. 2553



1/ คำนวณจากตัวเลขในตารางบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว

2/ คำนวณจากผลกระทบทางเศรษฐกิจ โดยใช้ Multiplier Effects
ที่ได้จากตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต

หมายเหตุ : ข้อมูลเบื้องต้น เนื่องจากโครงการพัฒนาบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว เป็นโครงการระยะที่ 1
ที่มา : กรมการท่องเที่ยว, กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา



กรมการท่องเที่ยว
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
สนามกีฬาแห่งชาติ ถนนพระรามที่ 1
แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทร. 0 2219 4010-7 ต่อ 735 โทรสาร. 0 2219 1585

www.tourism.go.th

0 2401 1111 CALL CENTER 24 HOURS